

Alþingi 5.10.2015

Málsnr.: 1509 213

Málalykill: 0345

MINNISBLAÐ

Til : Umhverfis- og samgöngunefndar Alþingis

Frá: Forstjóra Umhverfisstofnunar, Kristínu Lindu Árnadóttur,

Dagsetning: 2.10.2015

Efni: **Umsögn Umhverfisstofnunar um frumvarp til laga um breytingu á náttúruverndarlögum**

Umhverfisstofnun er að vinna að ýtarlegri umsögn til Umhverfis- og samgöngunefndar um frumvarp til laga um breytingu á náttúruverndarlögum þar sem m.a. er lögð áhersla á útfærðar tillögur til breytingar á frumvarpinu. Stofnunin náði ekki að ljúka við þá umsögn fyrir fund nefndarinnar en mun skila umsögn sinni innan þess frests sem gefinn var. Í minnisblaði þessu hefur stofnunin tekið saman þau helstu atriði sem hún leggur áherslu á í væntanlegri umsögn sinni.

1. Ferðapjónusta

Áskoranir sem við stöndum fyrir í dag í náttúruvernd tengjast fyrst og fremst ferðapjónustu.

Náttúruverndarlög verða að búa til ramma til að tryggja að atvinnugreinin geti þróast án þess að gengið sé á þá auðlind sem greinin byggir á. Stofnunin telur mikilvægt fyrir grein í svo örurum vexti að áhersla sé lögð á fyrirsjáanleika. Eftirfarandi atriði telur stofnunin að nauðsynlegt sé að taka á í náttúruverndarlögum:

- a. Skýr heimild þarf að vera í lögum fyrir stofnunina til ganga til samninga við ferðapjónustuaðila um umgengi og rekstur innan friðlýstra svæða og heimildir til að taka inn kostnað sem hlýst af slíkum rekstri.
- b. Taka á þeim vanda sem upp hefur komið vegna mikillar aukningar ferðamanna sem ferðast um landið á húsbílum (e. camper). Umhverfisstofnun leggur til, eftir samráð við Samband íslenskra sveitarfélaga, SAF, Ferðamálastofu og fleiri aðila, að grein 22. hljóði svo:

„Utan þéttbýlis skal einungis nota tjaldvagna, fellihýsi, hjólhýsi, húsbíla og annan sambærilegan búnað á skipulögðum tjaldsvæðum.“

Í dag loka flest tjaldsvæði um miðjan maí og leggur stofnunin til að í ákvæði til bráðabirgða verði gildistöku ákvæðisins frestað til a.m.k. 1. maí til að gefa aðilum tækifæri til að tryggja viðunandi aðstöðu yfir vetrartíman.

- c. Aðgreining á rétti þegar kemur að skipulögðum hópferðum og ferða einstaklinga um landið. Hér er sérstaklega verið að horfa til álags á náttúru Íslands vegna ferða stórra skipulagðra hópa, t.d. hvað varðar umferð ríðandi, hjólandi og gangandi ferðamanna.
- d. Mikilvægt er að ábyrgð verði sett á þá leiðsögumenn sem fara með skipulagðra hópa um landið. Þannig verði tryggt að leiðsögumenn eða ferðaskipuleggjandi fari eftir þeim takmörkunum sem þeim eru settar af umsjónaraðilum þeirra svæða sem þeir skipuleggja ferðir á.
- e. Umhverfisstofnun telur mikilvægt að stofnunin hafi skýrar heimildir til lokunar svæða eða takmörkunar á almannarétti. Lagt er til:
 - i. Skyndilokanir: Heimild til lokunar í allt að tvær vikur að höfðu samráði við sveitarfélag, landeiganda og SAF til að koma í veg fyrir tjón á náttúru utan þéttbýlis.

- ii. Lokanir til lengri tíma: Einföldun fyrirkomulags þannig að stofnuninni sé heimilt að leggja til lokun svæðis utan þéttbýlis að eigin frumkvæði, samkvæmt beiðni sveitarfélags eða landeiganda, til ráðherra. Samráð verði að hafa við sveitarfélag, landeiganda og aðra hagsmunaaðila.
- f. Umhverfisstofnun telur mikilvægt að sett verði heimildarákvæði til takmörkunar á notkun ómannaðra og mannaðra loftfara sem valda truflunum og raska kyrrð og upplifun á einveru í náttúru Íslands.
- g. Gjaldtökuheimildir landeigenda. Taka þarf ákvörðun um gjaldtökuheimildir landeigenda. Umhverfisstofnun leggur til að farin verði leið svipuð og farin er í Noregi, þar sem landeigendum er veitt heimild til að taka gjald af ferðamönnum á svæðum þar sem um er að ræða umtalsverða uppbyggingu innviða til að veita ferðamönnum þjónustu.

2. Skyldur ríkisins til reksturs og umsjón svæða

Samkvæmt lögnum ber Umhverfisstofnun ábyrgð á umsjón og rekstri náttúruverndarsvæða.

Hugtakið „náttúruverndarsvæði“ er skilgreint sem:

- a. Friðlýst svæði og afmörkuð búsvæði friðaðra tegunda sem vernduð eru skv. 1. mgr. 58. gr.
- b. Svæði og náttúrumyndanir á B- og C-hluta náttúruminjaskrár, sbr. 33. gr.
- c. Afmörkuð svæði á landi og sjó sem njóta verndar samkvæmt öðrum lögum vegna náttúru eða landslags.

Umhverfisstofnun telur rétt að stofnunin beri ábyrgð á umsjón og rekstri friðlýstra svæða en ekki annarra náttúruverndarsvæða. Umhverfisstofnun telur rétt að stofnunin sinni sérstakri aðgæsluskyldu á þeim svæðum sem ekki eru friðlýst, þ.e. svæðum á B- og C-hluta náttúruminjaskrár ásamt óbyggðum og þeim vistkerfum, vistgerðum og tegundum sem falla undir 57. grein laganna.

3. Friðlýsingaferli

Umhverfisstofnun ítrekar fyrri umsagnir sínar hvað varðar málið.

Byggja eigi upp tvö kerfi þar sem annars vegar er horft til IUCN flokkunarinnar og hins vegar Natura 2000 aðferðafræðinnar. Umhverfisstofnun telur að vinna eigi í anda Natura 2000 aðferðafræðinnar hvað varðar val svæða þannig að sú vinna fari fram heildstætt einu sinni og síðan endurskoðuð í samræmi við niðurstöður vöktunar um hvort markmiðum með vernduninni sé náð.

Verndarráðstafanir á slíkum svæðum munu ekki hafa miklar skerðingar á athafnafrelsi landeigenda í för með sér og hægt að taka slíkar ákvarðanir með einfaldari hætti. Hefðbundnar friðlýsingar landsvæða verði svo unnar með hefðbundnum hætti þannig að gert sé ráð fyrir að sveitarfélög og landeigendur samþykki friðlýsingarskilmála og gott samráð sé haft við aðra hagsmunaaðila.

Fjölgun ferðamanna 2014-2015 talingu gestastofa Snæfellsjökulsþjóðgarðs

	2014	2015		2014	2015		
Janúar	0	42					
Febrúar	140	220					
Mars	178	423					
Apríl	464	660					
Mai	1600	2245					
Júní	3414	4501	32%	Júní-sept	15089	21778	44%
Júlí	4650	6742	45%				
Ágúst	4586	7273	59%				
September	2439	3262	34%	Jan-sept	17471	25368	45%
Október	436	0					
Nóvember	205	0					
Desember	20	0					
	18132	25368					

Skálasnagi

Saxhóll

Innkomuhlið

Hellnar

